

Turgut Özal ile Tarih Şuuru Üzerine Bir sohbet

Turgut Bey Cumhurbaşkanı olduğunda ANAP Erzurum Milletvekili **Mehmet Kahraman** ile birlikte tebrik ziyaretine gittim. Sohbet sırasında sözü tarihe getirdi ve **şöyle dedi:**

“Ben birkaç gündür Amerikalı bir tarihçinin kaleme aldığı Osmanlı tarihini okuyorum. O kitapta hadiselerin muhakemesi yapılmış. Osmanlılar’ın Kanuni’ye kadar terakki etmişken, Kanunî’den sonra neden duraklama devrinin başladığı araştırılmış, bazı sonuçlara varmış.”

“Kanunî zamanına kadar başta padişahlar olmak üzere bütün devlet adamları İslâmiyet’in getirdiği meziyetleri ve güzellikleri hayatlarına hâkim kılmışlar. Bu sayede terakki etmişler. Türk milletinin bütün fertleri aynı duygu ve mefkurede birleşmişler. Âdeta, fedakârlık, hamiyet hususunda birbirleriyle yarışmışlar. Daima yüksek düşünmüş ve umumun menfaatlerini, şahsi menfaatlerine tercih etmişler.”

“Kanunî’den sonra yavaş yavaş bu mefkureden uzaklaşmış. Şahsi menfaatler, ihtiraslar toplumun menfaatlerine tercih edilmiş. Rüşvet devletin bütün kademelerine girmiş. İslâm’ın getirdiği adalet, istikamet gibi güzel meziyetlerden uzaklaşmış.”

“İnşallah benim de ömrüm olursa, tarihimizi yeni bir yorumla yazdırmayı düşünüyorum. Şimdiye kadar sadece vakalar anlatılmış, olayların felsefesi hiç yapılmamış. Buna büyük ihtiyaç var.” dedi.

Sonra sözü Sultan Selim’e getirerek, **“Sultan Selim günde 3-3,5 saat uyur, geri kalan vaktini devletin ve milletin hizmetine hasredermiş”** dedi ve acı bir tebessüm ederek sözünü şöyle tamamladı:

“Ben de onu kendime örnek aldım ve bu vazifeye başladıktan sonra günde 3 saatten fazla hiç uyumadım.”

Ben de kendisini tasdik manasında **Victor Hugo**’dan bir nakilde bulundum:

“Victor Hugo’ya İskender’in neden muzaffer olduğunu, Napolyon’un neden muvaffak olamadığını sormuşlar. Victor Hugo şöyle cevap vermiş:

“İskender bütün zamanını devlet işlerine hasreder, fırsat bulursa şahsî işlerine bakardı. Napolyon ise eğlenceden fırsat bulursa devlet işlerine bakardı.” dedim.

Turgut Bey Victor Hugo’nun bu sözlerini hemen kaydetti.

Bir başka görüşmemizde Turgut Bey’e Hazret-i Ali’nin Mısır valisine gönderdiği emirnameden bahsettim. Tebessüm etti ve:

“Ben onu çoğaltarak birçok devlet erkanına gönderdim.” dedi.

Bu vesileyle söz konusu emirnameden birkaç maddeyi teberrüken nakletmek isterim.

“Heveslerine hakim bulun. Sana helâl olmayan şeylerde nefsine karşı sıkı dur. Zirâ gerek hoşlandığı, gerek istemediği şeylerde nefse karşı sıkı durmak onun hakkında adaletin ta kendisidir...”

"Halk için kalbinde sevgi ve merhamet duyguları ile lütuf meyilleri besle. Sakın biçarelerin başına kendilerini yutmayı ganimet bilen yırtıcı canavar kesilme!"

“Şayet elindeki kudret sana bir büyüklük ve tahakküm hissi verirse, hemen kâinatı sevk ve idare eden o muazzam ve muhteşem ilahi gücü düşün. İşte bu düşünceler senin o yükseklerde gezen bakışlarını yere indirir, şiddetini giderir, seni bırakıp giden aklını başına getirir."

“Dünya’da zulüm kadar, Allah’ın lütuflarını izale edecek ve kahrını hızlandıracak bir şey olamaz. Zira Cenab-ı Hak zulüm altında inleyenlerin beddualarını iştir, zalimleri ise gözetleyip durur..."

"Sen halkının ayıbını gücün yettiği kadar ört ki, Allah da senin halkından gizli kalmasını istediğin şeylerini örtsün..."

“Sakın, ne seni yokluk ihtimaliyle korkutarak ikram etmekten geri çevirecek **cimriyi,** ne zor ve ağır işlere karşı azmini gevşetecek **korkağı,** ne de zulme saparak sana ihtirası iyi gösterecek **hırslıyı** danışma meclisine sokma..."

"İhtiyaç sahipleri için sırf kendileriyle meşgul olacağın bir zaman ve mekan ayır ve hepsiyle beraber otur da seni yaratan Allah'ın rızasını celb edecek bir tevazu göster. Sonra askerini, yardımcılarını, muhafızlarını, zabıta memurlarını yanlarında bulundurma ki, söylemek isteyen çekinmeden derdini dönebilsin. Ben Peygamber (asm.)'den birkaç yerde işittim, şöyle buyurmuştu:

"İçlerindeki zayıfın hakkı, kuvvetlisinden serbestçe alınamayan bir millet hiçbir zaman kuvvetlenemez..."

"Her günün işini o gün gör, çünkü diğer günlerin kendisine mahsus işi vardır ..."

"Eğer has adamlarından ve yakınlarından biri kanunları çiğnemiş ise, senin için ne kadar güç olursa olsun, cezasını eksiksiz icra et. Bu hususta sabır, sebat ve dikkat göster..."

"Sakın verdiği sözden dönme. Sakın ahbine hıyanet etme. Sakın düşmanını aldatma.

"Sakın kendini beğenme. Sakın, nefsinin sana hoş gelen cihetlerine güvenme. Sakın yüzüne karşı övülmeyi isteme. Zira, iyilerin ne kadar iyiliği varsa, hepsini mahv etmek için şeytanın elindeki fırsatların en sağlamı budur..."

"Sonra sakın halkına yaptığın iyilikleri, onların başlarına kakma, yahut yaptığın işleri mübalağalı gösterme, yahut kendilerine verdiği sözden dönme. Çünkü başa kakma, iyiliği bitirir: mübalağa hakikati söndürür, sözden dönme ise Allah Teâlâ'nın da, halkın da nefretini celp eder ..."

"Hiddetine, gadabına (öfkene), eline ve diline hakim ol. Bunların hepsinden korunabilmek için de badirelerden geri durup şiddetini tehir et ki, öfken geçsin de iradene sahip olabilesin ..."

O günlerde Türk Edebiyatı adlı dergide **"Tarih Şuuru ve Ehemmiyeti"** adlı bir yazım çıkmıştı.¹ O sırada ben Erzurum milletvekili Mehmet Kahraman'ın evinde misafir olarak kalıyordum. Mehmet Kahraman bu yazıyı okuyunca, yazıyı çok beğendi ve yazının bir fotokopisini aldı. Turgut Bey'in yanına giderken bu yazı yanındaydı.

Turgut Bey, tarih şuurundan bahsedince, Mehmet Bey bu yazıyı çıkarıp Turgut Bey'in önüne koyar. Turgut Bey yazının başından biraz okuyunca Mehmet Bey'e **"Bu yazı bende kalsın."** der.

Dipnotlar:

[1](#) Bu yazı ikinci bölümde yer almıştır.